॥ श्रीमदनमोहननवनीतप्रियौ विजयेते ॥

श्रीसुदामपुरीस्थगोस्वामिकुलकौस्तुभ-गो.श्रीगोविन्दरायजी-महाराजचरणानां जैवातृकस्य चि. श्रीहरिरायमहाभागस्य मौञ्जिबन्धन (उपनयन) तथा च सौभाग्यकाङ्क्षिण्याः ज्येष्ठकन्याश्रीअरुणायाः शुभलग्नप्रस्तावसमुचितम्

* मङ्गलाशासनम् *

सम्पादकः

प्रेमलाल गोवर्धनदास मेवचा 'भक्तिप्रिय'

सम्पादक – 'वैश्वानर'

पोरबन्दर

: प्रकाशिका :

प्रस्ताव समिति

'गोविन्द निकेतन'

भाटिया बजार, पोरबन्दर (सौराष्ट्र)

॥ श्रीमदनमोहननवनीतप्रियौ विजयेते ॥

श्रीसुदामपुरीस्थगोस्वामिकुलकौस्तुभ-गो.श्रीगोविन्दरायजी-महाराजचरणानां जैवातृकस्य चि. श्रीहरिरायमहाभागस्य मौञ्जिबन्धन (उपनयन) तथा च सौभाग्यकाङ्क्षिण्याः ज्येष्ठकन्याश्रीअरुणायाः शुभलग्नप्रस्तावसमुचितम्

* मङ्गलाशासनम् *

सम्पादकः

प्रेमलाल गोवर्धनदास मेवचा 'भक्तिप्रिय'

सम्पादक – 'वैश्वानर'

पोरबन्दर

: प्रकाशिका :

प्र स्ता व स मि ति

'गोविन्द निकेतन'

भाटिया बजार, पोरबन्दर (सौराष्ट्र)

सौन्दर्यं निजहृद्गतं प्रकटितं स्त्रीगूढभावात्मकं
पुंरूपञ्च पुनस्तदन्तरगतं प्रावीविशत्स्वप्रिये ।
संश्लिष्टावुभयोर्बभौ रसमयः कृष्णो हि यत्साक्षिकं
रूपं तत्त्रितयात्मकं परमभिध्येयं सदा वल्लभम् ॥

॥ श्रीमदनमोहननवनीतप्रियौ विजयेते ॥

श्रीसुदामापुरीस्थ-गोस्वामिकुलकौस्तुभ-
गो० श्रीगोविन्दरायमहाराजचरणानां जैवातृकस्य
श्रीहरिरायमहाभागस्य मौञ्जिबन्धन(उपनयन)
प्रस्तावसमुचितम्

* मङ्गलाशासनम् *

१

श्रीमद्वल्लभ भावात्मा प्रभुर्मदनमोहनः ।
मङ्गलं कुरुतादस्मिन् प्रस्तावे मौञ्जिबन्धने ॥१॥

श्रीगोवर्धनधारिश्रीमधुपती हैयङ्गवीनप्रियः
श्रीमद्विठ्ठलनाथ-गोकुलपती श्रीद्वारकेशः प्रभुः ।
श्रीमद्गोकुलचन्द्रमाः सुखकरः श्रीबालकृष्णः सदा
श्रीमन्मन्मथमोहनश्च कुरुताद्बालस्य वै मङ्गलम् ॥२॥

श्रीमद्वल्लभवंशवासरमणिः श्रीजीवनेशप्रभोः
पौत्र, श्रीरणछोडदेशिकविभोः सूनुः सदाचारवान् ।
विद्यावान्गुणवान्शुभैः स्वचरितैश्श्लाघ्यैः सतां रञ्जनैः
शुद्धे वैष्णवमानसे धृतपदो गोविन्दरायः सुधीः ॥३॥

सूनोरस्यबटोः सुमानसवतो विद्यारते. सर्वदा
मौञ्जिबन्धनमङ्गलः शुभदिनः प्राप्तश्चिराकाङ्क्षितः ।
श्रुत्वा श्रीहरिरायबालकवरस्यानन्दसम्प्लाविता
देशग्रामजनाः समाययुरति स्नेहान्विताः वैष्णवाः ॥४॥

पुर्यां सुदाम्नोऽद्य महोत्सवोऽद्भुतो
गोविन्दरायात्मज मौञ्जिबन्धने ।

अभूतपूर्वो पुरवासिनामयं
गोस्वामिनां चापि पुनीतदर्शनम् ॥५॥

द्वाराण्यशोकाम्रदलैरलंकृत-
प्रसूनमाला-परिवर्तितानि च ।
ध्वजापताकापरिमण्डितानि
स्वलंकृतस्त्रीजनशोभितानि च ॥६॥

सुवस्त्र-स्वास्तीर्णविराजितस्तथा
विद्युत्प्रदीपै रजनीकरप्रभैः ।
वेद्यां सुचित्रैः समलंकृतः शुभः
समुच्छ्रितो मण्डप एष शोभनः ॥७॥

स्वाचार्यवर्यैः सुषमाविराजितैः
समागतैर्ज्ञातिविशिष्टशिष्टैः ।
विद्वद्भिराहूतजनैस्तथान्यैः
सभा सुधर्मैव पुरन्दरस्य ॥८॥

मौञ्ज्या मेखलयाऽऽवृतः शुभगुणो यज्ञोपवीती ज्वलन्
वर्णी दण्डधरो हुतानल अयं स्वाध्यायनिष्ठः सदा ।
गायत्रं व्रतमास्थितो व्रजपतेः सेवारतिः सर्वदा
तेजस्वी हरिरायबालकवरः जीयाच्छतं शारदम् ॥९॥

वाणाक्षिखद्वन्द्वमिते सुवत्सरे
माघे सिते मदनजन्मनि सौम्ययुक्ते ।
श्रीजीवनेशबटुकस्य सुवर्चसस्ते
आशासितं जयतुमङ्गलमुद्धवेन ॥१०॥

-श्री. उद्धवजी कानजी शास्त्री.
(राजनगर, पोरबन्दर)

२

रसनिधि मदनमोहनो वर्द्धयताम् सुखं सम्पदामतुलाम् ।
विमले भारतवर्षे वहतु द्युतिगौरवं मानम् ॥१॥

सद्विद्यासमलंकृतो भव सदा सेवस्य मार्गं सताम्
सेवां श्रीनवनीतलालपदयोर्भक्त्या कुरुष्वादरात् ।
श्रीगोविन्द ! बुधाननुग्रहपरैर्दृग्भिर्मुदा वर्द्धय
दीनान् पोषय सौम्य ! दिक्षु विमलां कीर्तिं च विस्तारय २॥

संवर्द्धस्व निरन्तरं तरणिवत् ध्वान्तं जगन्नाशय
शुद्धाद्वैतमतप्रसारणविधौ श्रीवल्लभाचार्यैः समो ।
भूत्वा नीतिपरान् सदा बुधजनान् लक्ष्म्याश्च संपोषय
दुष्टान् मूढजनान् निजेन तपसा शश्वत् समुत्सारय ॥३॥

जीवान् संपरिरक्षयन् त्रिजगतां विद्यायुतान् मोदयन्
मूढान् संपरिमर्दयन् नु सततं दुष्टांश्च संघर्षयन् ।
विज्ञानानि विवर्धयन् निजगणान् संल्लालयन् तेजसा
बालस्यास्य प्रभासतां क्षितितले याज्ञोपवीतं महः ॥४॥

श्रीहरिरायतनूजो लब्ध्वा यज्ञोपवीतसंस्कारम् ।
निजसंस्कृति संपोषं भूमौ दद्यात् चिरं सौख्यम् ॥५॥

—बागरोदी श्री. कृष्णचन्द्र शास्त्री,
'काव्यतीर्थ' 'साहित्यरत्न'
(नाथद्वारा)

३

श्रीमद्वल्लभवंशेऽस्मिन् गोविन्दरायनामकः ।
यो नामरूपसेवायां भक्तोद्धारे च तत्परः ॥१॥

तत्पुत्रहरिरायस्य जायमाने श्रुतोदिते ।
यज्ञोपवीतसंस्कारे कृपावर्ष्यस्तु वल्लभः ॥२॥

जायतां वटुकः प्राज्ञो विद्यया समलंकृतः ।
पुष्टिमार्गोपदेशेन दैवामुद्धरतात्सदा ॥३॥

जीवतां सुचिरं भूमौ सेवतां पितरौ निजौ ।
श्रीकृष्णपादरक्तोऽसौ दैवान्कुर्यात्तथा जनान् ॥४॥

भक्तोद्धारकरं स्वीयं माहात्म्यं प्रभुणा स्वयम् ।
स्थापितं निजवंशेऽतस्तुष्यतात्स दयोदधिः ॥५॥

-श्री. दुर्लभजी देवकृष्ण शास्त्री
(मोरबी)

४

श्रीमन्मदनमोहनं नवनीतप्रियं प्रभुम् ।
श्रीमदाचार्यचरणान् वन्दे श्रीविट्ठलेश्वरान् ॥१॥

सुदामापुरिसुस्थाने पवित्रक्षितिमण्डले ।
गोविन्दस्य निकेतने हर्षोल्लासकरं शुभम् ॥२॥

बाणयुग्मनभोनेत्रवैक्रमाङ्क सुवत्सरे ।
माघमासे सिते पक्षे पञ्चम्यां बुधवासरे ॥३॥

साहित्यसेवनासक्तः श्रीगोविन्दप्रभुः सुधीः ।
तत्पुत्र हरिरायस्य मङ्गलं मौञ्जिबन्धनम् ॥४॥

विद्ययालंकृतो भूत्वा कुरुताद् बुधसंगतिम् ।
पुष्टिभक्त्युपदेशेन सिंचताद्दैवमण्डलम् ॥४॥

—प्रेमलाल गो. मेवचा 'भक्तिप्रिय'
सम्पादक—'वैश्वानर'
(पोरबन्दर)

५

सुयश बढ़ाओ मान पाओ देशदेशन में
मायावादियों का मद चूरण किया करो,
वल्लभीय दर्शन का सफल प्रकाश करि
ज्ञान भक्ति सेवा मन्त्र जनन दिया करो ।
भूषित सुदामापुरी सूरज से भासित हो
वैष्णव कमल वृन्द आनँद लिया करो,
गुनी हे गोविन्दराय ! निज परिवार साथ
भरित उछाह युग युगन जिया करो ॥१॥

वल्लभ पवित्र वंश ज्योति हरिराय बटु
यज्ञ उपवीत धरे अति मन भाते हैं,
पीत कोर श्वेत वस्त्र अङ्ग विलसित नव्य
सेहरा रुचिर शीश ब्रह्मव्रत राते हैं ।
उन्नत पलास दण्ड मुञ्ज मेखला से युक्त
मुख मुसकान भरे मन्त्र जप माते हैं,
शीतल विशाल नैन मधुर सुरस बैन
परम अनँदनिधि अधिक सुहाते हैं ॥२॥

निगम पुराण पढ़ि पालि ब्रह्मचर्य्यव्रत
गुणनिधि हरिराय आगे बढ़ि जाइये,

शुद्धाद्वैत दर्शन का सुदृढ़ विकास करि
उच्चतर महानता के शीश चढ़ि जाइये ।
पुष्टिभक्ति रस धार प्लावित जगति कर
मायातम तोम नाश हेतु कढ़ि जाइये,
सदाचार धर्मरत दीन जन रक्षक है
पावन स्वदेश भाल नीके मढ़ि जाइये ॥३॥

हे हरिराय सुजान ! गुण विद्या गौरव चरित ।
प्रभु हरिराय समान, लहि उद्धार हु जन निकर ॥४॥

—वागरोदी श्री. कृष्णचन्द्र शास्त्री
'काव्यतीर्थ' 'साहित्यरत्न'
(नाथद्वारा)

६

आयो है बसन्त आज बटुक सरूप धारि
सरसों की कोर कुन्द कोपिन धरायो है,
सुमन अनेकन के भूषण विविध 'सत्य'
मोडन के झोंर सिर सेंहरा सुहायो है ।
बेलिन पराग हू की मुञ्जी शुभ मेखला है
मदनमहीप दण्ड ब्रह्मदण्ड भायो है,
रसमय भिक्षापात्र रसिक 'जीवनेश' ले
कोकिल पिक वाणी सों शब्द ही सुहायो है ॥१॥

ललित लतान नव पल्लव कोपिन धरे
सुमन अनेकन की मेखला धराई है,
भौंरन की भीर चहुँ केशपास शोभित है
सेहरा सुगुच्छन के सरसों सुहाई है।

पूरण पराग वर उर उपवीत धरे
उभय शृंगार दण्ड मदन जगाई है,
वटुक बसन्त 'सत्य' रसिक 'जीवनेश' ये
शुक पिक गीत गावें मंगल बधाई है ॥२॥

—बागरोदी श्री. बलदेव शर्मा 'सत्य'
'पुराण-वेदान्तशास्त्री'
(नाथद्वारा)

७

चरनकमल गोविन्द के कर मन! नित प्रति ध्यान ।
तापहरन तारन तरनि, विद्या बुद्धि निधान ॥

विद्या बुद्धि निधान, सुजस चहुँ दिस में छायो ।
मदन-महोत्सव, मदनमोहन घर बजत बधायो ॥१॥

मंगल कलस सुहात ही, तोरन-बंदन द्वार ।
मोतिन चोक पुराव ही, गावहि मंगल चार ॥

गावहि मंगल चार, भये जड़ हू सब चेतन ।
आज बधाई बाज रही, गोविन्द - निकेतन ॥२॥

विप्र पढ़त हैं वेद, कवि कविता उच्चारत ।
गुनिजन गावत गीत, आरती मेवा वारत ॥
झाँखी लखि हरिराय जू, भयो हृदय में चैन ।
श्रीनवनीतप्रिय कृपा, भलो बनो उपनैन ॥
–कहत गोवर्धन चौबे ॥३॥

–श्री. गोवर्धन चतुर्वेदी
(मथुरा)

एकोऽहं बहुस्याम् મનોરથ થતાં જેણે રચી સૃષ્ટિ આ
પોતાના જ સદંશથી વિવિધતા ને દ્વંદ્વભાવે ભરી;
જેના માત્ર ચિદંશથી સકલ જે આ જીવસૃષ્ટિ થઈ;
એ આનંદસ્વરૂપ બ્રહ્મ વિલસી कुर्यात् बटोर्मङ्गलम् ॥

જેનાં દિવ્ય સુચારુ દર્શ કરવા યોગી તપસ્યા કરે;
જેનું ગંભીર જ્ઞાન જ્ઞાત કરવા જ્ઞાની વિવાદો કરે;
જેને કાજ અનેક કર્મ કરતા નિત્યે ભજે માનવી,
એ શ્રીમન્મથમોહનપ્રભુ સદા कुर्यात् बटोर्मङ्गलम् ॥

જેણે માનવદેહ ધારણ કરી દૈવીજનોદ્ધારવા–
પુષ્ટિમાર્ગસમાન ભવ્ય પથને ઉત્પન્ન પ્રેમે કર્યો;
વાણી જેહ તણી સુધારસભરી, સંસારથી તારતી,
એ અપ્રાકૃતમૂર્તિ વલ્લભ પ્રભુ कुर्यात् बटोर्मङ्गलम् ॥

પુષ્ટિમાર્ગતણા સુપોષક અને સાહિત્ય–સેવા–કલા–
કાવ્યે વાદ્ય વિષે અતિ નિપુણ જે વિદ્યા તણા વારિધિ,
'ગોસ્વામી' પદ વંશમાં વિલસતું જેની પ્રભાથી સદા,
એ શ્રીવિઠ્ઠલનાથ વંદ્ય પ્રતિમા कुर्यात् बटोर्मङ्गलम् ॥

નામવ્યાજવડે સદા સ્વ-જનને પોષી સુધાપાનથી
પ્રેરો આ પથપુષ્ટિમાં, નિજ કૃપાપીયૂષના દાનથી;
શ્રીમન્મન્મથમોહનાંઘ્રિયુગલે આસક્તિ વાધો અતિ,
શ્રી-ધી-સંપન્ન ને ચિરાયુ થઈને રાજો હરિરાયજી !

-પ્રેમલાલ ગો. મેવચા 'ભક્તિપ્રિય'
તંત્રી : 'વૈશ્વાનર'
(પોરબંદર)

૧

આજે થયા દ્વિજ અને બ્રહ્મજ્યોત પામ્યા,
ને બ્રાહ્મણત્વ વળી કુલદ્વિજત્વ કામ્યા;
પિતૃત્વનું ઋણ અને વળી જન્મદાતા
માતાતણું ધવલ વહાલ બટુ ! સુહાવ્યા !

આજે બન્યા બટુક ! આર્યઋષિ પ્રભાળા,
જાણે નિમંત્રણ મળ્યાં વન-આશ્રમોનાં;
ને આર્યનાં તપ અને ધન-જ્ઞાન લેખે
જો પ્રત્યૂષે જીવનપ્રજ્ઞ પ્રભા નિમંત્રે !

ગાયત્રીમંત્ર ગૂઢ ગેબ થકી સુણો છો
માધુકરી પીયૂષ - પ્રાણ થકી ગ્રહો છો;
એ સંચયે જીવન-આલયને ભરીને
આ ભક્તિતોષ જન-આત્મની તૃપ્તિ તોષો !

વાચસ્પતિ થઈને વાઙ્મયલક્ષ્ય સિદ્ધો,
ને વૈષ્ણવી પરમ ભાર્ગવ ભક્તિ પ્રીછો !

-'સુધાંશુ'

૧૦

કા'નને બંસરી પ્યારી, બજવે સુર-ગીતને
અંગૂલી કરની નાચે, નચવે મન-પ્રીતને. ૧

બાલગોપાલને આજે, આવ્યા આશિષ આપવા,
લઈને સાથ રાધાને, પુનીત પ્રેમ સ્થાપવા. ૨

હજારો ભક્તભાવોની, ઊર્મિ ચંચળ ઊછળે,
યજ્ઞ-સંસ્કારના ટાણે, સુભાગી કામના મળે. ૩

ગાયત્રી મંત્રને ગાતાં, પ્રભુદર્શન પામજો,
વિદ્વતા તાતની પીતાં, યશ ને કીર્તિ જામજો. ૪

સમૃદ્ધિ સુખમાં વીતો, વિદ્યાનું વરદાન હો,
ધર્મની ભવ્યતા ઓથે, ભક્તોનાં દિલમાં રહો. ૫

ગોખ ને ટોડલે ટાંકયા, રંગ-રંગીન મંડપે,
ધ્વજા ને દીવડા દેખી, આનંદે મન પંડ પે. ૬

યજ્ઞોપવીત ધારીને, યજ્ઞો સૌ કર્મ જાણજો,
જાણીને આચરી પ્રેમે, ભક્તિયોગ આણજો. ૭

ચિરંજીવી બનો એવું, સભા-મંડપ ફૂંજતો,
વરસો કૃષ્ણ ને રાધા, સ્વજન સ્નેહી ગૂંજતો. ૮

-શ્રી. કાંતિલાલ શંકરલાલ પોટા

श्रीमद्वल्लभकुलावतंस विद्याविलासिगोस्वामिश्रीगोविन्दराय-
महाराजचरणानां ज्येष्ठकन्यायाः सौभाग्यकाङ्क्षिण्याः
श्रीअरुणायाः पाणिग्रहणप्रस्तावे

* मङ्गलाशासनम् *

१

"कान्ते ! त्वया कुरबको भवितैर्यथाय-
मापोषि किं मयि तथा न भवेत्प्रसादः ।"
इत्थं व्रजे ललितया चटुलं ब्रुवाणं
सौभाग्यमाश्रयत वल्लवसुन्दरीणाम् ॥१॥

व्रजवर ! तव दृष्टिर्भाग्यपीयूषवृष्टि-
र्बहुल सुकृत जिष्टिर्दुष्ट दौर्जन्यरिष्टिः ।
निखिलदुरितमुष्टिः कामसन्दोहपुष्टिः
प्रदिशतु मम दृष्टिस्तोमनर्घाष्ट सतुष्टिः ॥२॥

नवनीतमुषः काश्चिन्मुखचन्द्रोन्मिषत्त्विषः ।
जयन्त्यन्तस्तमस्तोमद्रुतसन्दारणक्षिषः ॥३॥

श्रीमद्वल्लभदेशिकवर्यान्नूनं दयाभरान्नमत ।
येषां वचषां भञ्जनशीलः को नाश्नुते भवाभीतम् ॥४॥

यातुं गुरो ! तव पदं समया पृणोति
पातुं तदुद्भवकृपामृतमाचिनोति ।
स्नातुं मतिं तदनुरागसरस्तनोति
ख्यातुं जगत्सु स यशोध्वजमाधुनोति ॥५॥

तद्वंश्य गोविन्दगुरुप्रवृत्त-
सुताविवाहोत्सव एष सभ्यान् ।
व्यस्मारयत्स्वादतमोदताभि-
रात्मानमात्मीयगृहानुपेतान् ॥६॥

श्रीगोविन्दसुताया अंचलकंचनमहोत्सवो विततः ।
लक्ष्म्या लास्यैरास्यं ह्रीणं बलिकर्णयोः कुरुते ॥७॥

सौभाग्यानुगरागाऽरुणाऽरुणाऽब्दान् शतं भूयात् ।
पित्रोः कीर्तिं व्रततिं शंस्यैर्वृत्तैः प्रपुष्यन्ती ॥८॥

ननु बटुरूपोमदनश्चलकौपीनं न दण्डमावहति ।
भीतः किलाधिकेत्विति नव्यबटुं वीक्ष्य धीर्विदां भवति ॥९॥

शास्त्रारण्याटने श्रीमद् गोविन्दतनुजो हरिः ।
पटुर्बटुत्वमापन्नो रमतां शरदां शतम् ॥१०॥

विद्वद्वरिष्ठगोविन्दोपाध्यायतनुजन्मना ।
मङ्गलाशासनमिदं रामकृष्णेन तायते ॥११॥

-भट्ट रामकृष्णोपाध्यायः (मणिचन्द्रः)
(नाथद्वारा)

२

श्रीगोपीजनवल्लभः श्रुतिवरः श्रीरुक्मिणीवल्लभः
श्रीराधापतिरीशसत्यकस्तुतो दिव्यस्तवैः सर्वदा ।
श्रीशः श्रीकमलापतिः प्रियवरो गोवर्द्धनोद्धारणः
श्रीनाथः करुणानिधिः शिवकरः कुर्यात्सदा मङ्गलम् ॥१॥

श्रीमन्नन्दयशोदयोः सुखकरो हैयङ्गवीनप्रियः
श्रीदो श्रीमथुरेशविट्ठलप्रभू श्रीद्वारकेशः शुभः ।
श्रीमद्गोकुलनाथगोकुलविधू श्रीबालकृष्णो विभुः
श्रीमन्मन्मथमोहनो नटवरः कुर्यात्सदा मङ्गलम् ॥२॥

–श्री. उद्धवजी कानजी शास्त्री
(राजनगर, पोरबन्दर)

३

वर्तेतां नवदम्पती हरिरतौ धर्मं सदा रक्षताम्
कुर्वातां जनशर्मकर्ममनतां चित्ते चरित्रं सताम् ।
सेवेतां पितरौ गुरूँश्च नमतां शातं चिरं जीवता-
मित्थं सद्गुणमण्डितौ सुललितौ राजौ सदा राजताम् ॥

–श्री. दुर्लभजी देवकृष्ण शास्त्री
(मोरबी)

४

नमामि श्रीमदाचार्यपादपद्मं सुकामदम् ।
येन स्वीकृतो ज्येष्ठ आश्रमो गृहमेधिनाम् ॥१॥
शराक्षिनभनेत्रे च शुभे वैक्रमवत्सरे ।
माघमासे सिते पक्षे षष्ठ्यां बृहस्पतिदिने ॥२॥
अरुणायाः सुशीलायाः लग्नोत्सवे च मोददे ।
दयोदधिः कृपावर्षी भूयाच्छ्रीवल्लभः प्रभुः ॥३॥

–प्रेमलाल गो. मेवचा 'भक्तिप्रिय'
सम्पादक : 'वैश्वानर'
(पोरबन्दर)

૫

પુષ્ટિમાર્ગીય તત્ત્વજ્ઞાન જગમાં વિસ્તારવા કાજ, ને
સ્નેહે સેવ્યસ્વરૂપસેવન બને સૌકર્ય, એ ભાવથી
અંગીકાર કર્યો પ્રભુવચનથી જેણે ગૃહસ્થાશ્રમ,
એ શ્રીવલ્લભ વંદ્ય આ યુગલનું कुर्यात्सदा मङ्गलम् ।

–'ભક્તિપ્રિય'

૬

લગ્નમંગલ

નદી–સિન્ધુ, તારા–ગગન, રવિ–ચન્દ્ર રસકલા
ભરી સંલગ્ને ને દ્યુતિ છલકતી સૃષ્ટિ સુજલા;
મનોહારી મુગ્ધા કલગી રતિની તે પર દ્રવી
અને પ્રીતિધારા અવિરત બની ઓજસ છવિ !

મધૂર્મિ રાજન્તી અહીં સહુ પરે લગ્નરસની,
દિલોના દામ્પત્યે મધુર સુરભિ મસ્ત બનતી !
તમારા કૌમાર્યે પરિમલ વહ્યો છે વખતનો,
યુવાના સન્ધાને ધ્વનિત ઉદધિ થયો જીવનનો;
અરૂણા-રંગોના રૂપરૂપનિધાને ભરી સ્વપ્ને
દીપાવો માંગલ્યો સુભગમય સંસારપથમાં.
ગુલાબી સ્હારો ને સુરભિત દિશાઓ તવ પથે,
તમારાં કલ્યાણી ! સ્વજન બનીને સૌ વિલસશે;
વળી પ્રાણાધારે કુલજન-કિનારે ઉતરીને
મહામાંગલ્યોનું પ્રસરણ કરો દંપતી દિલે !

—'સુધાંશુ'

૭

મંગલ ઘટ

મંગલ ઘટ છલકે,
ઉરનો મંગલ ઘટ છલકે;
—મધુર સુધા હલકે,
ઉરહૃદયનો મંગલ ઘટ છલકે.
કૃષ્ણચન્દ્રની સ્નેહલીલા
ને રાધાનાં રસનયણાં,
સંસારે ઉઘડે ફરી અભિનવ
દંપતીના ઘટઘટમાં.
કુસુમાકર છલકે,
ભાવ પરિબળ સ્પરશે.
—મંગલ ઘટ દમકે,
હૃદય ઉરનો મંગલ ઘટ છલકે. ૧

યમુનાનો રસબોલ ઉરે ઉર,
બંસીસૂર પ્રસાદી,
આત્મકુંજમાં જાગી ઊઠે
ફરી નાદબ્રહ્મની યાદી.
નંદિત શુચિ પુલકે,
—ભાવભર્યાં નવદરશે.
—મંગલ ઘટ છલકે,
હ્રદય ઉરનો મંગલ ઘટ છલકે. ૨

સંધ્યાની સોનેરી રજથી,
ધેનુ-ઘંટડી રણકી,
અતીતનાં અન્તરને વીંઝી,
વ્રજરજને એ સ્મરતી.
પુનિત ધ્વનિ રણકે, વ્રજનો,
—મંગલ ઘટ છલકે,
ઉર હ્રદયનો મંગલ ઘટ છલકે. ૩

સ્નેહ, સૌખ્ય, સૌહાર્દ વિભુનાં
હૃદય આવી ફરી વિલસે;
પ્રણયભાવ માંગલ્ય બનીને
આ ત્મ કુ મ્ભ થી છલકે.
—દિવ્ય મુદા વરસે
ઉરનો મંગલ ઘટ છલકે,
જગનો મંગલ ઘટ હલકે. ૪

—શ્રી. રતિલાલ છાયા

૮

"હ્યો ત્યારે આવજો, બેટી"–

(અનુષ્ટુપ)

પિતાનો પ્રેમ, માતાની મમતા, ભાવ ભાંડુનો,
સખીનો સ્નેહ ને માયા જન્મના ઓરડા તણી
અળગી કરીને જ્યારે વળો આજે પતિ–ગૃહે,
ત્યારે જાણે ઘટાળા કો વૃક્ષમાંથી ઊડી જતી
પંખિણી દૂરના પ્રાન્તે હવામાં રેખ આંકતી
અને પાછળ પર્ણોમાં કંપ આછો જગાડતી!
–અમારે અંતરે જાગ્યો કંપ એવો બરાબર!

ન કિન્તુ ભાગ્ય આ માત્ર તમારાં માતતાતનું,
એ તો નિર્માણ પુત્રીનાં માતાપિતા સમસ્તનું!
પુત્રીને આપવો જન્મ, પાળી પોષી ઉછેરવી,
અંઘોળે, મેશ – સિંદૂરે, અંગ-કાન્તિ સજાવવી,
આવે ના ઓછું એ જોવું, અપેક્ષા યોગ્ય તોષવી,
શિક્ષા સંસ્કાર સૌજન્યે અર્પી રૂહેવી સુસજ્જતા,
કલા સંગીત સાહિત્યે કરવું રસ – સિંચન,
અને જીવન – સંગ્રામે ઝૂઝવા આયુધો બધાં
સાંપડી જાય કે શીઘ્ર સોંપવી પારકે કરે!
–તે વિધે તમને તાત સોંપે જામાતૃને કરે!
લોકોક્તિમાં કહ્યું છે કે પિતાના અભરે ભર્યા
કોઠારે પુત્રીને કાજે કણ એકે નથી નથી!
પિતાનાં બહુ–ખંડીય વિશાળાં ભવનો, છતાં
પુત્રી નિમિત્તનો તેમાં ખાલી એકે ખૂણો નથી!

–ચારા-માળા તણી શોધે પુત્રીએ તો ઊડી જવું :
સૃષ્ટિના આદિથી ચાલ્યું આવે એમાં ન કૈં નવું !

તમારી જન્મ–વેળાથી ઝાંખી આ ડારતી હતી,
પુત્રીની એ વિના બીજી કલ્પી યે મેં ન'તી ગતિ;
શાકુન્તલે ય વાંચી'તી કણ્વે–અર્પી વિદાય ને,
તો યે મેં દૂર ઠેલી'તી 'હજી વાર' કરી કરી :
ત્યાં તો બબ્બે દશાબ્દિ આ તમારા જન્મને સરી,
અને વિદાય–વેળા આ આવી ઊભી ખરેખરી !

પિતાના જીવને કેવું કારુણ્ય વિધિ ! તેં ભર્યું ?
ને એ કારુણ્યને પાછું ધન્યત્વે તેં જ સંભર્યું !
ને આવા દુઃખને યે તેં સહ્ય ને મધુરું કર્યું !

ખરે સિધાવશો ત્યારે તમને અહીં ભાળશું,
ખંડથી ખંડમાં જતાં આ આંખોથી નિહાળશું,
ને વળી સુણશું કાને છોમાંથી ઊઠતો ધ્વનિ
તમારાં પગલાં કેરા હળવા ધબકારનો !
સામેથી આવશે શબ્દ : 'બા, જરી આમ આવજો',
ને પણે ચાલીથી વ્હેતું ભાઈનું નામ આવશે
ને આવા ભણકારા તો ચિત્તમાં કૈંક જાગશે !

–એવા એ ભણકારાથી ટેવાઈ જઈશું અમે :
પરિસ્થિતિથી ટેવાવું થશે એ જીવન–ક્રમ !

'લ્યો ત્યારે આવજો', ક્હેતાં જીભ ઊપડતી નથી,
તો યે આજે પડે ક્હેવું : 'લ્યો ત્યારે બેટી, આવજો !'

લગ્ને બે આત્મનો યોગ, લગ્ને વિકાસ પ્રાણનો,
લગ્ને બે આત્મનું ઐક્ય તમે સિદ્ધ કરી જજો;
પતિને સેવજો પ્રીતે, વડીલોનેય વંદજો,
ને સાસરે શિશુ - વૃંદ તમારી આસપાસમાં
ઘૂમતું રહે કશું એવું જાદુ તમે જમાવજો !

તેજ-સૌગન્ધ્યથી યુક્ત અરુણા ને નલિન હે !
અરુણાનું ભળો તેજ નલિનની સુગંધમાં,
અને નલિન - સૌગન્ધ્ય અરુણાના પ્રકાશમાં !

માર્ગમાં પવનો વાજો નીરોગી ને અનુકૂલ,
ભર્યુંભર્યું તમારું હો જગે જીવનનું ફૂલ
ને તેની મ્હેંકથી મ્હેંકો સમગ્ર માનવી-કુલ !
હ્યો ત્યારે આવજો, બેટી....

-શ્રી. દેવજી રા. મોઢા

૯

આકાશે ફૂલ-માળ હાથ લઈને, દેવો રહ્યા ઘૂમતાં;
દેવીઓ દિલ પ્રીત સાથ દઈને, આનંદમાં ઝૂમતાં;
છાંટે કંકુ-અબીલ આજ હરખી, હોંશે ભર્યા સાથિયા;
આંકે મંગળ મંડપે અવનવા, રંગીન શોભી રહ્યા.

ભીના ભાવુક ભાવના ભલ-ભલા સ્નેહે ભર્યા આવતા;
આનંદો ઉરના બધા ધબકતા, સંગે વળી લાવતા;
જામી ભીડ બધી અને સુજનની, સ્ત્રીઓ તણાં ગીતની;
ગાવામાં ગરવી રહી ગજબની, સાક્ષી ભલી પ્રીતની.

માતા-તાતગૃહે અમૂલ અરુણા, પામ્યાં પુરા સ્નેહને,
માતાની મમતા કદી ન ભૂલજો, એવા તમે નેહને;
પામો લાલન-લાડ એ શ્વસુરને, સ્વામીગૃહે એવડાં;
પાણી ને દૂધ જેમ સાથ ભળતાં, એકી રસે તેવડાં.

એવા સૌ મનના પુકાર ફળજો, આજે થતી પ્રાર્થના;
રાધા-કૃષ્ણ કરો તમારી સુફલા, આશા બધી સાર્થના;
સત્યં સુંદર ને શિવં સરળતા, સાદાઇ સાથે મળો;
લાંબું જીવન જીવજો વર-વધૂ, ઇચ્છા અમારી ફળો.

-શ્રી. કાંતિલાલ શંકરલાલ પાગ

निजमुरलिकानादाह्वानागतव्रजसुन्दरी-
निरूपमनवस्नेहाम्भोधेर्विचित्रतरोर्मिभिः ।
किमपि परितश्चार्द्रार्द्रोऽस्तु प्रभुः प्रकटीभवन्
प्रतियुवतिसम्भेदेनास्मद्दृशां विषयः सदा ॥

* उषा प्रिन्टरी : फोन-५२५ : पोरबन्दर *